

N:o 31.

Af Herr **Casparsson**: *Angående revision af gällande föreskrifter rörande eder samt om ändring af nuvarande edsformulär.*

Sedan 1876 års Riksdag anhållit, att en allmän revision af nu gällande föreskrifter i afseende å eder, åsyftande inskränkning af deras användande, måtte ega rum, har Kongl. Maj:t genom nådig kungörelse den 13 December 1878 funnit godt förordna, att den edgång, som på grund af särskilda författningar ålegat civile embets- och tjänstemän samt betjente med flere att fullgöra, icke vidare skall ega rum, äfvensom att hvad i nådiga brefvet den 15 April 1829 stadgats om afläggande af ed för medicine licentiater icke vidare skall vara gällande; hvarjemte särskild bestämmelse i afseende å lydelsen af den ed, som läkare vid legitimation inför Medicinalstyrelsen, rättskemisten eller den hans befattning förestår äfvensom farmacie studiosi hafva att aflägga, blifvit meddelad.

Då emellertid en inskränkning af edens användande äfven inom andra områden utan fara synes kunna ega rum och, då så väl det nu gällande edsformulärets begynnelseord: »Jag lofvar och svär vid Gud och Hans heliga evangelium», som framför allt dess slutord: »så sant mig Gud hjelpe till lif och själ», förefalla mången samvetsöm person dels motbjudande, dels rent af samvets- och förnuftskränkande, så torde edsfrågan och den af 1876 års Riksdag härutinnan begärda »*allmänna revision*» väl vara förtjent att ännu en gång komma under statsmakternas pröfning. De ofvan anförda slutorden innebära, i synnerhet när de sammanställas med edsformulärets begynnelseord, en förpantning, en eventuel afsägelse af den i och genom evangelium människan erbjuder nåd och frälsning och har som sådan både af den kristna kyrkan och

Bih. till Riksd. Prot. 1883. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 14 Häft.

det allmänna medvetandet uppfattats. Men då staten af sina medlemmar fordrar en dylik förpantning, kan den icke utan användande af våldsåtgärder drifva krafvet utöfver den gräns, der den enskildes samvete reser sig upp mot den begärda pantförskrifningen. Och om våldets makt öfver samvetet bära häfderna, kyrkans så väl som statens, vittnesbörd!

Vid sådant förhållande, då å ena sidan antalet af dem, som af samvetsbetänkligheter vägra att aflägga ed och å andra antalet af falska edgångar synes vara i stark tillväxt, torde det vara hög tid att företaga en genomgående revision af så väl föreskrifterna om edgång som af sjelfva edsformulären, innan de från motsatta håll och af motsatta orsaker uppkommande meningsströmningarne lyckats undergräfvat edgångens hela vigt och betydelse.

På grund häraf och med åberopande i öfrigt af mina vid 1869, 1870, 1871, 1875 och 1876 årens riksdagar i frågan väckta motioner samt de skäl, som vid de tvenne sistnämnda riksdagarne blifvit af Andra Kammarens tillfälliga Utskott i ämnet anförda, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen, med förnyande af sin år 1876 gjorda anhållan om en allmän revision af nu gällande föreskrifter i afseende på eder, åsyftande inskränkning af deras användande, ville hos Kongl. Maj:t göra underdånig framställning, att, der edsförpligtelse fortfarande skall afgifvas, edsformuläret jemväl måtte så förändras, att begynnelseorden: »lofvar och svär vid Gud och Hans heliga evangelium» utbytas emot orden: »lofvar inför Gud», eller »lofvar vid Gud och Hans heliga ord»; samt att slutorden: »så sant mig Gud hjelpe till lif och själ» måtte helt och hållet utgå, och, der några ytterligare bekräftelseord anses vara af nöden, ersättas af andra med vår tids kristliga åskådningssätt mera öfverensstämmande, lämpade efter edens olika beskaffenhet af assertorisk eller promissorisk.

Stockholm den 16 Mars 1883.

C. E. Casparsson.